

НАЖУРА

Издаётся с 1 мая 1963 года

ГАЗЕТА ИЗДАЕТСЯ ПРИ ФИНАНСОВОЙ ПОДДЕРЖКЕ АКИМАТА И МАСЛИХАТА НУРИНСКОГО РАЙОНА

№ 50 (4974)
СУББОТА,
2 декабря
2006 года

В РАЙОННОМ АКИМАТЕ

ӘКІМНІҢ ТРИБУНАСЫ

ПРЕЗИДЕНТ ЖОЛДАУЫНА – ІСПЕН ЖАУАП

Президент Жолдауын іске асыру – басты мақсатымыз

Елбасы өзінің 2006 жылғы Жолдауында Қазақстанның дамуындағы 7 басымдықты Қазақстанның әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті 50 елдің қатарына кіруге қажетті стратегиялық бағдарламаны айқындап берген болатын. Сондықтан да Елбасының Жолдауына іспен жауап беру – барлығымыздың міндетіміз деп санаймын. Осыған орай ауылымызда бірқатар шаралар жүргізіліп те жатыр.

Ауыл тұрғындарының әлеуметтік жағдайы түзеліп келеді. Ауылымызда жағдайы төмен отбасылар жұмыспен қамтамасыз етілген. Елбасы жолдаған 3 басымдыққа байланысты аз қамтылған отбасыларға әлеуметтік қолдау көрсетіп отырмыз.

Мектеп ауылымыздың басты ұйытқысы болып табылатындықтан, әкімшілік мектеп ұстаздарымен бірігіп жұмыс жүргізуде. Мектеп ұстаздары Президент Жолдауын жоғары сынып оқушыларына түсіндіріп, насихат жүргізіп отырады. Салауатты өмір салтын насихаттап, мектеп оқушылары, тіпті ұстаздар арасында спорттық жарыстар өткізіліп тұрады.

Осылайша ез шама-шарқымыз келгенше алдымызға қойылған міндеттерді іске асыраудамыз.

Марат СЫЗДЫКОВ,
Талдысай ауылының әкімі.

ӘКІМНІҢ ТРИБУНАСЫ
ПРЕЗИДЕНТ ЖОЛДАУЫНА – ІСПЕН ЖАУАП

Қолдау таптық

Мемлекет басшысының Қазақстан халқына арнаған биылғы дәстүрлі Жолдауы барша қазақстандықтардың көңілінен шықты, өйткені онда шешім күткен кәсіпкерлер мен кәсіпкерлердің көңілінен шықты. Жолдауда еліміздің жыл ішінде ғана емес, таяу болашақтағы бағыт-бағдарын айқындайтын өте ауқымды мәселелер қойылды. Ел экономикасын қарышты қадаммен дамыта отырып, мемлекетті таяу кезеңдерде өлемдегі қабілетті бәсекеге барынша қабілетті 50 елдің қатарына кіргізу жөніндегі басым бағыттарды айқындап беруі біздің еліміздегі өмірімізге өте маңызды. Жолдаудың бір ерекшелігі халықтың неғұрлым «әлжуаз» топтарына әлеуметтік қолдау көрсетуге ерекше мән беруде. Ауылда орта мектеп, дәргерлік амбулатория, кітапхана, сауда орындары халыққа қызмет жасайды. Халықтың зейнеткерлері мен жәрдемақыларын төлеуде үзіліс жоқ. Пошта қызметі де бірқалыпта жұмыс істейді. Мектепте оқу-тәрбие жұмысы алға қойылған. Білім беру жүйесіне Жолдауда ерекше мән берілген, өйткені тек білімді болашақ – жастар еліміздің әрі қарай дамуына, өлемдік бәсекеге қабілетті топқа алатыны жөніндегі тағылым бастауды мектептен алады.

Еділ Қызылұлы басшылық жасайтын Аршалы орта мектебінде қиын да абыройлы кәсіпті игеріп, бойларындағы бар білім – тәлімдерін шәкірттеріне бағыштаған ұлағатты ұстаздар баршылық. Мәселен, ұстаз, тәрбие ісінң меңгерушісі Нұржанова Бибижаннның ұйымдастыруымен оқушылармен бірлесіп мәдени кештер өткізіліп тұрады. Ол кісі ауылдағы барлық өткізілетін мәдени-шаралардың ұйытқысы болып, Елбасы Жолдауын халыққа жеткізуде белсеніп ат салысып жүрген жандардың бірі. Ауылда спорт шаралары ұйымдастырылған. Ауыл теледидары «Евразия», «Хабар», «Қазақстан» мемлекеттік бағдарламалармен қамтылған. Елбасымыздың Жолдауы халық арасында қолдауын табууда. Мемлекетіміз дамудың жаңа сатысына көтерілуіне халықтың бірлігімен, жемісті қызметімен сүбелі үлесін қоса беретін болады.

Б. ЯХИН,
Қарақасқа ауылының әкімі.

Жестко – о легализации

В понедельник состоялось заседание членов комиссии по проведению легализации в районе с приглашением представителей отдельных организаций и учреждений, среди которых: юстиция, территориальное и сельхозуправление, ЖКХ и др. Довольно жестко о проделанной работе спрашивал заинтересованных служб, непосредственно занимающихся подготовкой материалов по легализации движимого и недвижимого имущества, председатель комиссии Б. Б. Кошугулов.

Первыми отчитывались БТИ, где на отработке лежат 176 материалов, подготовлено – 94. Это очень мало за тот период, который отводился государством первоначально. Из 13 человек, получивших на руки решение комиссии, зарегистрировались в БТИ лишь 2. Остальные пока не появились. Для оперативности подготовки материалов, Ш. С. Кульпеисов, специалист центра недвижимости, внес предложение – не выдавать комиссии на руки гражданам решения до того, как они не пройдут регистрацию в БТИ, чтобы потом не приходилось искать этих людей. Но даже такой подход не увеличит выдачу более 5-6 паспортов в день при наличии всех сотрудников, создался представитель данной службы.

С ним полностью согласился начальник отдела земельных отношений Ж. О. Оспанов, который высказал свое мнение на тот счет, что население не спешит легализовать свое движимое и недвижимое имущество по незначению многих нюансов в оформлении. На сегодняшний день отделом получено 99 решений, сделано – 6, в Караганду отправлено – 25. А всего-то и надо – вовремя обратиться в комиссию, которая поможет разобраться в любом вопросе и не оставить имущество без законоустановленных документов. Кроме того, заместитель председателя комиссии обратил внимание на несовершенство отдельных требований соответствующих постановлений, которые на практике не всегда позволяют следовать их четкому соблюдению. А это, в свою очередь, тоже тормозит процесс.

Следующим отчитался Н. Н. Калиев из отдела архитектуры и градостроительства, внесший деловое предложение по усовершенствованию программы, которую можно поаимствовать в области, что, по его мнению, позволит более оперативно оформлять нужную документацию. Сейчас в отделе находятся 126 материалов по самоотроям, актов приемки подлинно 62.

О работе по легализации движимого имущества доложил госинспектор технадзора К. П. Рыбак, к которому еще не обратилось ни одно юридическое лицо. Из 51-го поступившего материала уже зарегистрировано 47 единиц техники только по физическим лицам и крестьян-

ским хозяйствам. Отказ идет по самодельным и переделанным конструкциям.

Заслушав отчеты данных служб, председатель комиссии, высказал однозначное мнение о слабой и недостаточной работе отделов. Даже работая точно в соответствии с законом, надо находить различные выходы из положения, - заключил Б. Б. Кошугулов, - дабы в отведенные государством сроки не оставить ни одного жителя – без легализации его имущества.

Самым большим минусом он признал недостаточную просветительскую работу среди населения, а потому на все последующие еженедельные заседания комиссии предложил приглашать представителей образования, культуры, здравоохранения и т. д., которые бы в своих коллективах смогли донести важность данной политической акции, которая больше уже не повторится. А еще он просил любыми путями ускорить процесс оформления и регистрации материалов, чтобы уже к концу марта завершить начатую в этом году работу.

***

22 ноября свою работу продолжила комиссия по делам несовершеннолетних и защите их прав под председательством З. А. Даутовой. На повестке дня стоял отчет старшего инспектора ГДН ОВД района К. К. Смагуловой о состоянии работы по профилактике правонарушений среди несовершеннолетних и предупреждения детской беспризорности и безнадзорности за 11 месяцев.

Кроме того, в ходе выполнения рекомендаций постановления внеочередного заседания районной комиссии по делам несовершеннолетних от 19.10.2006 г., был рассмотрен материал в отношении четырех подростков, совершивших антиобщественные действия, которые, признав свою вину, в присутствии родителей и классных руководителей дали обещание впредь никогда не совершать ничего подобного. Представителям отдела образования и родительским комитетам было рекомендовано усилить воспитательный процесс с учащимися.

О том, какая работа проделана в данном направлении в школах, отчитались методисты отдела образования. Отделу культуры было рекомендовано подходить к проведению досуговых вечерних мероприятий более разнообразно и дифференцированно. О непосещении закрепленных участковых школ районного центра решено было поставить в известность руководство ОВД. Директорам организаций образования было предложено усилить работу по дежурству учителей на дискотеках.

Последний вопрос повестки дня касался всеобща.

Н. ШЕВЧЕНКО.

Республикада қолайлы инвестициялық ахуал жасау және инвестицияларды тарту саясатын жалғастыру үшін, мемлекет қазіргі заманғы технологияларды қолдана отырып, жаңа өндірістер құруға, жұмыс істеп тұрғандарын кеңейту мен жаңартуға инвестицияларды жүзеге асыратын инвесторларды ынталандыру шараларын қолдануда.

Инвестицияларды мемлекеттік қолдау шараларына Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрлігі Инвестиция комитетімен (бұдан әрі – Комитет) келісім-шарт жасасу арқылы инвестициялық жобаларды іске асыру кезінде инвесторларға берілетін инвестициялық преференциялар жатады.

Инвестициялық преференцияларды беру 2003 жылғы 8 қаңтарда қабылданған «Инвестициялар туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен реттеледі. Осы заң инвестицияларды ынталандырудың құқықтық және экономикалық негіздерін айқындайды, Қазақстан Республикасында инвестицияларды жүзеге асырған кезде инвесторлардың құқықтарын қорғауға кепілдік береді, инвестицияларды мемлекеттік қолдау шараларын, инвесторлар қатысатын дауларды шешу тәртібін айқындайды.

Заңға сәйкес Комитетпен келісім-шарт жасау жолымен мынадай инвестициялық преференциялар беріледі:

1. Инвестициялық салық преференциялары;

2. Кеден бажын салудан босату;

3. Мемлекеттік заттық гранттар.

Инвестициялық салық преференциялары тіркелген активтерге инвестициялардың

көлеміне байланысты мерзімге беріледі.

а) корпорациялық табыс салығы бойынша:

- бір (жалғыз) қызмет түрі шеңберінде инвестициялық жобаларды жүзеге асырушы жаңа кәсіпорындарға инвестициялық қызметтен алатын табыстары бойынша 10 жыл мерзімге дейін босатылады; жұмыс істеп тұрған өндірістерді қайта құру және кеңейту бойынша инвестициялық жобаларды жүзеге асырушы жұмыс істеп тұрған кәсіпорындарға, жиынтық жыл-

далану контракттары бойынша қызметке инвестициялық салық преференциялары берілмейді. Қазақстан Республикасының заңды тұлғалары мемлекеттік заттық грант түрінде берілген тіркелген активтерге қатысты инвестициялық салық преференциялары берілмейді. Инвестициялық салық преференциялары Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 8 мамырдағы № 436 қаулысына сәйкес тіркелген активтерге инвестициялардың көлеміне байланысты анықталатын мерзімге беріледі. Инвестиция-

лық салық преференцияларын қолдана бастаудың күні Қазақстан Республикасының салық кодексіне сәйкес контрактте белгіленеді. Преференциялардың қолданыс мерзімі өткеннен кейін инвесторлар салықты Қазақстан Республикасына заңдылығында белгіленген тәртіпте төлейді.

Кеден бажын салудан босату инвестициялық жобаны жүзеге асыру үшін әкелінетін жабдықтар мен олардың комплектілерін импорттағанда контракттың қолданыс мерзіміне беріледі. Бірақ ол контракт тіркелген сәттен 5 жылдан аспайды.

Мемлекеттік заттық гранттар уақытша ақысыз пайдалану немесе жерді уақытша ақысыз пайдалану құқығында беріледі, кейін меншікке ақысыз немесе контрактқа сәйкес инвестициялық міндеттемелер

орындалған жағдайда жерді пайдалануға береді.

Мемлекеттік заттық гранттарды беру тәртібі мемлекет мүлкі және жер ресурстарын басқару саласындағы тиісті мемлекеттік органдармен (жергілікті атқарушы органдар, Қазақстан Республикасының жер ресурстарын басқару жөніндегі агенттігі, Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті) келісімді көздейді. Мемлекеттік заттық гранттар ретінде республикалық немесе коммунал-

дық меншікте болатын активтер берілуі мүмкін, солардың ішінде: жер телімдері, үйлер, ғимараттар, машиналар мен жабдықтар, есептеу техникасы, өлшеу және реттеу аспаптары мен құрылғылары, көлік құралдары (жеңіл автокөліктен басқа) өндірістік және шаруашылық заттары.

Инвестициялық преференциялар берудің негізгі шарты қызметтің басым түрлеріне инвестицияларды жүзеге асыру болып табылады. Қызметтің басым түрлерінің тізбесі Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 8 мамырдағы № 436 қаулысымен бекітілген, және оған ауыл шаруашылығы, ұқсату өнеркәсібі (тағам өндіру өндірісі, тоқыма өнеркәсібі, ағаш өңдеу, целлюлоза-қағаз өнеркәсібі, химия өнеркәсібі, пластмасса және резина бұйымдарының өндірісі, металл

емес минералдық енімдер өндірісі, дайын металл бұйымдарының өндірісі, машиналар мен жабдықтар өндірісі, электр жабдықтары өндірісі), көлік, электро-энергиялық газ бен судың өндірісі және оны тарту, туризм, жылжымайтын мүлікпен операциялар (жалға беретін тұрғын үй) сияқты салалардағы 246 қызмет түрі енеді.

Контракт жасау үшін Инвестор Қазақстан республикасының Индустрия және сауда министрлігінің Инвестиция комитетіне белгіленген үлгі бой-

нша инвестициялық преференция беруге өтінім, сондай-ақ инвестордың жобасын жүзеге асыру үшін қаржылық техникалық және ұйымдық мүмкіндіктерін дәлелдейтін, Заңның 19-бабында келтірілген қажет құжаттарды тапсырулары керек, атап айтқанда:

1. заңды тұлғаның мемлекеттік тіркелгендігі куәлігінің нотариалдық тәртіпке куәландырылған көшірмесі;

2. заңды тұлғаның статистикалық қаржылық және техникалық тәртіпке куәландырылған көшірмесі;

3. заңды тұлға жарғысының нотариалдық тәртіпке куәландырылған көшірмесі;

4. инвестициялық жобаның өкілетті орган белгіленген талаптарға сәйкес жасалынған бизнес-жоспары;

5. құрылыс-монтаж жұмыстарының сметалық құнын

негіздеу және инвестициялық жобаны жүзеге асыруда қолданылатын тіркелген активтерді сатып алуға шығындарды негіздеу құжаттардың нотариалдық куәландырылған көшірмесі;

6. инвестордың жобаны қаржыландырудың көздері мен кепілін белгілейтін құжаттардың нотариалдық куәландырылған көшірмесі;

7. инвестор сұрастыратын мемлекеттік заттай гранттың мөлшерін (құнын) және оны ұсынуы алдын ала келісімін куәлтайтын құжаттар;

8. ұсыным берілген тоқсанның бірінші санына бухгалтерлік баланс;

9. тіркелген орны бойынша салық органының салық қарызы, міндетті зейнетақылық жарна және әлеуметтік аударымдар бойынша қарыздары жоқтығы туралы анықтамасы.

Инвестициялық заңнама туралы ақпарат, оның ішінде 2003 жылғы 18 қаңтардағы № 373-ІІ «Инвестициялар туралы» заңы, Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 8 мамырдағы № 436 қаулысы, Инвестиция Комитеті Төрағасының 2003 жылғы 18 наурыздағы № 18-п бұйрығы интернеттің мына сайтында орналасқан: www.mit.kz, www.kazinvest.kz.

Анықтама телефондары: 8(3172) 24-25-64, 24-17-45, e-mail: info@cominvest.kz (Инвестициялық преференциялар беру жөніндегі бөлімі)

Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрлігінің Инвестиция комитеті.

ПРЕЗИДЕНТ ЖОЛДАУЫ – КЕМЕЛ БОЛАШАК КЕПІЛІ

АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ

АНТ

Ақпараттық-насихат

Топтарының жұмысы жалғасуда...

27 қазаннан - 25 қараша аралығында АНТ жетекшілері мен мүшелері «Қазақстан 2030» Стратегиясын, Елбасымыздың 2006 жылғы 1 наурыздағы Жолдауын насихаттау мен жүзеге асыру бойынша аудан тұрғындарымен 30 кездесу өткізілді.

Сонымен қатар, облыс әкімдігінен түскен хатына байланысты Нұра ауданының жергілікті билік өкілдері ауданының мұсылман дін басшысымен әзірленген кестеге сәйкес аудан елді мекендерінде қарашаның 3-9 күндер аралығында дінді экстремизмге қарсы насихат шараларын жүзеге асырды.

Аталмыш шараларда ақпарат-насихат топтарының мүшелері тұрғындар арасында «Хизб-ут-Тахрир» экстремистік ұйымының мақсаттары нағыз исламға қайшы келетінін айтып, осы экстремистік ұйымның қызмет едістері мен түрлерімен таныстырып өтті.

Берілген кездесулер барысында исламның, басқа да әлемдік және дәстүрлі діндер озық үрдістерін құрметтеп, әрі дамыту. Бұл дінді ағымдар «Хизб-ут-Тахрир» ұйымы сияқты Орталық Азияда Ислам халифатын құрамыз деп ашып айтпаса да, түпкі мақсаттары осы аймақтағы халықты өз ағымдарына кіргізіп алу екені бәсеңден белгілі. Бірақ олар өте сәк қимылдап, өздерінің түпкі мақсатқа жету жолдарын ашып айта бермейтіндігі айтылды.

Тұрғындар арасында қоғамдағы діндер мен конфессиялар арасындағы өзара қарым-қатынасты құру - Президент Нұрсұлтан Назарбаевтың кеменгерлік саясатының нәтижесі екені айтылып, жүргізіліп жатқан саясатына қолдауы байқалды.

27 қазан күні ішкі саясат бөлімі дін жетекшілерінің, жастардың, БАҚ қызметкерлерінің, әкімшілік мамандарының, құқық қорғау органдардың, әділет басқармасының жетекшілері

мен қызметкерлері, білім беру мамандарының және көпшілік қатысуымен «Ислам против ислама» тақырыбында дөңгелек үстел өткізілді. Елімізде әр түрлі ұлт өкілдері достықта өмір сүріп жатқаны туралы айтылды. Дөңгелек үстел барысында ислам дінін жамылып, басқа экстремистік ағымдардың пайда болулары жайлы қатысушылар өз ойларын ортаға салды. Талқылауда оның алдын алу шаралары жөніндегі жұмыстар күшейтілуі, болашақ жастарымыз арасында насихат жұмыстарын жандандыру мәселелері қаралды.

Ағымдағы жылда аудан әкімдігі қарамағындағы дінді ұйымдармен байланыс жөніндегі кеңес дінді экстремизмнің алдын алу мәселелерін талқылау бойынша кездесу өткізілсе, 9 қараша күні өткен кездесу барысында Елбасымыздың Қазақстан халқына Жолдауын басшылыққа ала отырып, ішкі саяси тұрақтылықты нығайту мақсатымен қазіргі кезде кең етек алған кәсіпкерлік мәселелердің бірі дінді экстремизмге төтеп беру мәселелері ортаға салынып талқыланды. Осы кездесу облыстық саяси партиялар және дінді бірлестіктермен байланыс жөніндегі кеңестің жоспары бойынша өткізілді. Аталмыш кездесуге қатысты: Қарағанды облысының ішкі саясат департаментінің бас маманы С.И. Пугачев, Қарағанды облысының бас имамы Наурызбай қажы, наиб-имамы Рашид Алпысов. Сонымен қатар, осы кездесуге ауыл әкімдері мен имамдар шақырылды. Сондай-ақ аудан прокуратурасының өкілі, әділет басқармасының, ішкі істер бөлімінің басшылары және мекеме басшылары қатысты.

Аудан тұрғындары арасында Елбасының жүргізіп жатқан саясатына қолдауы мен ықыласы байқалады.

Аудандық ішкі саясат бөлімі.

ПОСЛАНИЕ ПРЕЗИДЕНТА В ДЕЙСТВИИ

В Казахстане должно быть счастливое детство

В эти осенние каникулы мне довелось побывать в Республиканском учебно-оздоровительном центре «Балдаурен». На берегу кристально чистого озера Щучье, у подножья величавой горы, поросшей мохнатыми соснами, расположился «Балдаурен», без преувеличения - лучший детский оздоровительный центр нашей Республики.

Побывав в «Балдаурене» я не только отдохнула, прошла оздоровительный курс, но и расширила свой кругозор, увидела уникальную природу Борового, узнала много об этом крае, обрела новых, интересных друзей.

Хотелось бы выразить огромную благодарность своему государству, Нуринскому районному отделу образования и своей родной школе за предоставленную бесплатную путевку, за заботу и внимание. Верю, что в дальнейшем в нашей Республике откроют еще много таких центров и в них смогут отдохнуть все желающие дети.

рилы, что в ежегодных Посланиях Президента народу Казахстана, Н.А. Назарбаев большое внимание уделяет детству. Теперь видно, что его поручения о том, что дети должны быть окружены заботой и вниманием - выполняются. Открытие и действие центра «Балдаурен» - это и есть и забота и внимание.

Хотелось бы выразить огромную благодарность своему государству, Нуринскому районному отделу образования и своей родной школе за предоставленную бесплатную путевку, за заботу и внимание. Верю, что в дальнейшем в нашей Республике откроют еще много таких центров и в них смогут отдохнуть все желающие дети.

Динара ШИДЕРБЕКОВА,
ученица 6 кл. СШ
имени К. Мынбаева.

К 15-ЛЕТИЮ НЕЗАВИСИМОСТИ РК

О Родине — детям

Для меня всего родней
Мой Казахстан, мой край родной!
Ты яркое светом и теплом,
Ты лучший в мире - Казахстан!
Ты для меня всего родней!

Фариза ЦОКАЕВА,
5 кл. КСШ № 1.

Мой Казахстан, ты так прекрасен!
Ты - Родина, вскормившая меня.
Мне силы ты даешь и направляешь.
О, Казахстан, богатством славен,
Обширностью степей открытый
И великодушный людей!
Люблю тебя, о Казахстан,
И с днем рождения поздравляю!

Руфия НУРУТДИНОВА,
Бкл. КСШ № 1.

Здесь рождены, отсюда мы взлетели, Как птицы вылетают из гнезда...

Что такое Родина? У каждого из нас она начинается с малого. У всех нас есть свой маленький уголок - поселок, улица, дом, где он родился. Да, Родина начинается с дома, и она всегда остается рядом, где бы мы не находились. У каждого человека она одна, как мама.

Для меня Родина - это Киевка. Здесь мне все родное, все близко и все понятно. Здесь я родилась, и тут проходило мое беззаботное и радостное детство. Здесь я впервые пошла в школу.

Здесь же в поселке живут мои родные, друзья и подруги. Когда я вырасту, то где бы я не находилась, сюда будет всю жизнь стремиться мое сердце, моя любовь, моя забота.

Айдана СЕРИКОВА,
5 кл. КСШ № 1

Легализация продолжается

В связи с тем, что Президентом РК были продлены сроки легализации движимого и недвижимого имущества до 1 апреля следующего года, наша газета продолжает публикацию по ее проведению. Сегодня мы постараемся дать разъяснения на вопросы, наиболее часто встречающиеся у населения, на которые отвечает председатель районной комиссии по легализации, заместитель акима Нуринского района Б.Б. Кошегулов.

Вопрос: За счет чьих средств определяются координаты земельного участка поданного на легализацию: за счет заявителя или за счет территориальных органов земельных отношений?

Ответ: В соответствии с пунктом 13 Правил оформления прав на легализованные земельные участки, утвержденные постановлением Правительства РК от 19 июля 2006 года № 688 изготовление и выдача правоудостоверяющего документа гражданам Республики Казахстан, легализовавших земельные участки под индивидуальной жилой объект осуществляется на безвозмездной основе. А вот изготовление правоудостоверяющего документа другим субъектам легализации осуществляется на платной основе, в соответствии с расценками, утвержденными в установленном законодательством порядке. Для этого необходимо определить внешние границы земельного участка, координаты поворотных точек, угловые значения (румбы), а также меры линий сторон участка. В соответствии с пунктом 5 Правил, материалы по определению внешних границ земельного участка составляются субъектами легализации с привлечением физических и (или) юридических лиц, имеющих лицензию на проведение землеустроительных работ. При этом, согласно пункту 6 данных Правил, граждане РК могут самостоятельно определять внешние границы принадлежащего им земельного участка для ведения личного подсобного хозяйства, индивидуального жилищного строительства с составлением соответствующей схемы (плана), с указанием на нем меры линий участка и смежников (данные владельца смежного участка: фамилия, имя, отчество; наименования юридического лица). Ответственность за достоверность сведений в указанных случаях несет субъект легализации.

Вопрос: Как проводить процесс легализации магазинов, осуществляющих торговую деятельность, которые построены без разрешительных документов на территории частных земельных участков?

Ответ: Лица, обратившиеся за легализацией недвижимого имущества вправе легализовать любые построенные объекты недвижимости, в том числе самовольные, независимо от вида, функционального назначения объекта недвижимости и наличия оформленного земельного участка, на котором расположен построенный объект недвижимости. Закон освобождает субъектов легализации за совершение административных правонарушений, указанных в статьях 237, 239, 253 Кодекса об административных правонарушениях (это - незаконное строительство; эксплуатация объектов и комплексов, не введенных в установленном порядке в эксплуатацию; использование земель не по целевому назначению). В этой связи необходимо рассмотреть вопрос легализации магазина и принятия его в эксплуатацию, в порядке установленном Правилами организации и проведения приема в эксплуатацию легализованных объектов недвижимости. При этом изменение целевого назначения земельного участка осуществляется в порядке, предусмотренном земельным законодательством, после легализации имущества.

Вопрос: Как решить проблему с узакониванием земельных участков, прилегающих к территории одноэтажных жилых домов 1950-х годов, построек с числом жителей не более 8 семей?

Ответ: Право собственности либо право хозяйственного ведения или право оперативного управления на здания (строения, сооружения) влечет за собой соответственно в установленном законодательством порядке право собственности либо право постоянного землепользования или право временного долгосрочного земле-

пользования на земельный участок, который занят указанными зданиями (строениями, сооружениями), кроме случаев, предусмотренных настоящим Кодексом. Если несколько зданий (строений, сооружений), расположенных на земельном участке, находятся в раздельной (индивидуальной) или общей собственности двух или более лиц, земельный участок переходит в их общую долевую, а в случаях, установленных законодательными актами Республики Казахстан, в общую совместную собственность (общее землепользование). Указанные права не отделяемы друг от друга (статья 52 Земельного кодекса РК).

Вопрос: Как вы можете разъяснить несоответствие ст. 7 и ст. 11 Закона Республики Казахстан «Об амнистии в связи с легализацией имущества» в вопросе оплаты сбора за легализацию?

Ответ: Статья 7 Закона регулирует общие положения по организации и порядку проведения легализации имущества, с учетом особенностей легализации отдельных видов имущества, предусмотренных статьями 8-11 Закона. Требование об уплате сбора распространяется на всех субъектов легализации, за исключением случаев установленных статьей 6 Закона. Таким образом, субъект легализации должен уплатить сбор за легализацию имущества и представить этот документ, за исключением случаев, если он не является плательщиком сбора.

Вопрос: У граждан на руках нет документов, кроме удостоверения личности, как комиссия по легализации должна принять решение, если она не имеет права требовать дополнительных документов (технический паспорт на домостроение, топографическую съемку, заключение сейсмологов)?

Ответ: Комиссия по вопросам, входящим в ее компетенцию, имеет право: запрашивать необходимую информацию о легализуемом недвижимом имуществе, которая предоставляется государственными органами и организациями; привлекать представителей государственных органов и иных организаций, не вошедших в состав комиссии; получать разъяснения от лиц, обратившихся за легализацией недвижимого имущества; устанавливать принадлежность имущества субъектам легализации. Одной из функций комиссии является установление сведений об объекте легализации. Таким образом, сбор информации о легализуемом объекте недвижимости возлагается на комиссию.

Вопрос: Субъект легализации дает нереально заниженную оценку стоимости объекта, имеет ли право комиссия вернуть документы, как неправильное исчисление суммы сбора за легализацию?

Ответ: Нет, не имеет. Субъект легализации вправе определить любую стоимость легализуемого имущества. Неправильное исчисление суммы сбора подразумевает собой случай, если сумма уплаченного сбора не соответствует 10% стоимости легализуемого имущества, указанной субъектом легализации в заявлении.

Вопрос: Подлежат ли легализации «временяки», т.е. небольшое сооружение для временного проживания?

Ответ: Легализации подлежат любые объекты недвижимого имущества, независимо от вида, функционального назначения объекта, права на которое не оформлены в установленном порядке.

Вопрос: Подлежит ли легализации имущество, права на которое зарегистрированы в регистрирующем органе на не фактического владельца имущества, а на другое лицо? Пример: жилой дом зарегистрирован на лицо, продавшее его без соблюдения предусмотренного законом порядка (без договора купли-продажи), сам прода-

вец выехал за пределы Республики Казахстан. По информации Центра недвижимости имущество является зарегистрированным в предусмотренном законом порядке, однако фактически там проживает другой человек, который пользуется жилым помещением, уплачивает налоги и т.д.

Ответ: Недвижимое имущество, права на которое зарегистрированы, не может быть объектом легализации, за исключением случаев, оформленных на ненадлежащее лицо. Право собственности бессрочно, и комиссию не могут легализовать недвижимое имущество, имеющего юридического собственника.

Вопрос: Какие документы, подтверждающие, что субъект легализации уплатил по состоянию на 1 января 2006 года налог на легализуемое имущество и земельный налог и состоит на учете в налоговых органах, должен представить в комиссию заявитель, освобождаемый от уплаты сбора (п/п 1 п.1 ст.6 Закона)?

Ответ: Субъект легализации не должен представлять в комиссию документ, подтверждающий исполнение им налоговых обязательств по легализуемому имуществу. Член комиссии - представитель налогового органа должен определить исполнение субъектом легализации налоговых обязательств по легализуемому недвижимому имуществу и земельному участку, а также соответствие субъекта легализации требованиям подпункта 2) пункта 2 статьи 6 Закона. Данные сведения представляются налоговыми органами.

Вопрос: Допустим, дом построен в 1975 году, в эксплуатацию не принят, у хозяев нет вообще никаких документов, архивы не сохранились. Подлежит ли такой дом легализации, и каким образом хозяева дома должны подтвердить комиссию, что дом принадлежит им.

Ответ: Указанный дом подлежит легализации. Сбор информации о легализуемом объекте недвижимости возлагается на комиссию.

Вопрос: Как поступить комиссии, если дом числится за совхозом, но технический паспорт оформлен на прежнего хозяина?

Ответ: Технический паспорт не является правоустанавливающим документом. В случае, если права на дом зарегистрированы за совхозом, то он не подлежит легализации.

Вопрос: Как поступит комиссия, куда обращаются люди, у которых нет никаких документов на дом, но имеется государственный акт на право пользования землей, который был выдан в 90-е годы на другое лицо.

Ответ: В случае отсутствия зарегистрированных прав на дом и земельный участок, следует рассмотреть возможность его легализации за лицом, фактически владеющим и пользующимся им. Вместе с тем, государственный акт на право пользования землей является правоустанавливающим документом, выданным государственным органом, т.е. государством, выдавая такой документ, уже признало право на земельный участок за конкретным субъектом. В связи с этим считаем невозможным легализацию такого земельного участка.

Вопрос: Подлежат ли легализации дома, которые приватизированы в 1992-1993 гг. в сельской местности, а в ЦПН права соответствующим образом не зарегистрированы. Технические паспорта отсутствуют.

Ответ: Да, подлежат.
Вопрос: Во время приватизации, начиная с 1990 годов, все имущество совхозов было роздано крестьянским хозяйствам на долевой основе, но с тех пор не приведены в соответствие документы, подлежат ли эти здания и сооружения легализации.

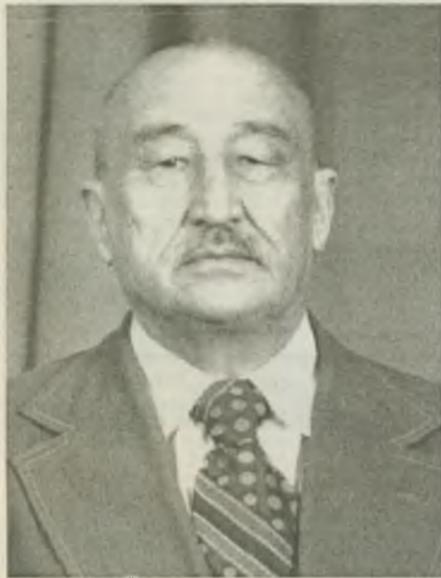
Ответ: Да подлежат.
Вопрос: Подлежит ли легализации брошенное имущество, оставшееся после банкротства того или иного предприятия?

Ответ: Да подлежат, в случае отсутствия зарегистрированных прав на это имущество.

Вопросы задавала
Н.ШЕВЧЕНКО.

Не забудьте подписаться на районную газету «Нұра» на 2007 год!

Цена для индивидуальных подписчиков - 500 тенге, для организаций - 1000 тенге.

Махмет Темірұлы 1923 жылы Нұра енірінде, шаруа отбасында дүниеге келген. Қазақстанда алғаш құрылған ЕСЕСП-Елін сүйген ерлер партиясының мүшесі болған. Алматыда республикалық шет тілдер институтында оқып жүргенде 1951 жылдың 18 қаңтарында оған «Халық жауы» деген айып тағылып, қамауға алынған. 1950 жылдың желтоқсанында «Правда» газетінде Шойынбаев, Айдарова және Якуниндердің «Қазақстан тарихы мәселелерін маркстік-лениндік тұрғыдан баяндайық» деген мақаласы жарияланды. Бұл мақалада Ермұқан Бекмахановтың «ХІХ ғасырдың 20-40 жылдарындағы Қазақстан» деген кітабы қатты сындалған. Бұл мақаланы оқыған Махмет: «Қазақстанның келешегі зор жас ғалымдарының бірі Е.Бекмахановқа күйе жағу не деген сұмдық, ескенін ешкіргісі келіп тұратын күншілдікті бұл қазақ қашан қояды?...» - деп ұзаға булығып, ашына айыптаған болатын.

Міне, осындай үгіті мен өткір пікірі үшін ол, ақын жерлесіміз Бүркіт Ысқақов, Айтбай, Рамазан

«... Шаттанды еркіндікке елім шығып...»

Нәрсештермен бірге 1951 жылдың 14-15 маусымында Қазақ республикасының Жоғарғы сотының РСФСР қылмысты істер кодексінің 11 тармағымен 25 жылға сотталып, қосымша 5 жыл азаматтық құқығына айрылды. Осы бір әділетсіздік жайында Мақан кинала отырып былай деп жазып еді:

«Қаласқа іші суық ызғар тартқан, Кіргізді итермелеп теуіп артқан. Қайғының қара бұлты басқа түсіп, Басталды азал жолы жанға батқан.

Мұны істеткен қатыгез тағдыр ма екен, Шындыққа куалаумен қашан жетем? Жазықсыз абақтыда қамалу өкінішті-ақ, Бұдан артық қиянат болар ма екен?»

Өзіне кесілген әділетсіз жазаны ол Сібірде өткерді, ауыр жұмыстар атқарды. Сібірдің сықылған сары аязында, адам төзгісіз жұмыстан талай азамат құрбан болды. Бас еркінен айрылған бейбақтардың тағдырын Мақан былай суреттейді.

«Қалың орман тоғайда, Босқа әліп кімдер қалмады?! Аштық пен аяз онай ма? Талайды жұтты жалмады.

Осындай қияметті басынан кешіріп, ит жеккен жерде алты жыл азап шегіп, 1956 жылы Мақан аман есен елге оралды. Сібірдегі жан түршігерлік лагерь хикасын ол өзінің «Арман мен азап» деген естелігінде баяндайды. Жалпы ақынның көп еңбегі сол азапты жылдарға арналған. Сонымен бірге халық тағдыры да ақынның поэзиясынан берік орын алған. Әсіресе 1932 жылғы ашаршылық, халық басына түскен нәубет ақынды қатты толғандырады. Қазақ еліндегі бұл қасірет, мешін жылы болған еді. Осы бір тарихта қалған күйзеліске ол «Мешкі мешін» деген поэмасын арнады. Бұл қазақ халқының тарихында болған ең асқан аулымдық деп түйіндейді.

«Бұрынғы «Ақтөбенен» мынау жаман, Осындай қияметті басынан кешіріп, ит жеккен жерде алты жыл азап шегіп, 1956 жылы Мақан аман есен елге оралды. Сібірдегі жан түршігерлік лагерь хикасын ол өзінің «Арман мен азап» деген естелігінде баяндайды. Жалпы ақынның көп еңбегі сол азапты жылдарға арналған. Сонымен бірге халық тағдыры да ақынның поэзиясынан берік орын алған. Әсіресе 1932 жылғы ашаршылық, халық басына түскен нәубет ақынды қатты толғандырады. Қазақ еліндегі бұл қасірет, мешін жылы болған еді. Осы бір тарихта қалған күйзеліске ол «Мешкі мешін» деген поэмасын арнады. Бұл қазақ халқының тарихында болған ең асқан аулымдық деп түйіндейді.

Бүгінде есебі жоқ қырылған жан. Күйзелсе онда жаудың жеткен жері, Бұл күнде жер болмай тұр қалған аман.

Айтпа бұл сұмдықты тіл жетпейді, Тек қана ұландырып жанды жейді. Халықты ұн шығармай тилыл қылған, Еш апат бұл апатқа тең келмейді», - деп ақын осы бір зулмат көріністі оқырманның көз алдына елестетеді.

Ақын поэзиясының әлемі әр түрлі тақырыптарды қозғайды, оларға мән беріп, өзінің ой-пікірін қосады. Мысалы «Аққуды атқан - азалы» поэмасында Махмет Темірұлы шынайы махаббат пен достықты жырласа, «Жандар батыр» деген дастанында халық жанаушыры Жандар, ертедегі эпостардың бас кейіпкерлері тәрізді өзінің батылдық қасиетімен бейнеленіп, қалың жұрттың құрметіне бөленген.

Мақанның лирикаға толы өлеңдеріне келетін болсақ, ол өз алдына бір төбе. Сонда да сол

ТӘУЕЛСІЗДІККЕ - 15 ЖЫЛ ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫНА - 70 ЖЫЛ

Мен түгіл қарағандай күн күлімдей. Айдында мойны өсем иіледі, Арудың жарын құшқан білегіндей. Келуге ерінбеймін көлге жаяу, Тек қана жүрсе аққулар маған таяу. Болады денем күйге бөленгендей, Сынғырлап даусы естілсе баяу... ... Ғанибет мұндай көлде дем алғаным, Сөзімен қиял тербеп, ой салғаным. Үстінде қаз қаңқылдап, үйрек самғал, Көремін шық-шық өткен қасқалдағым... Поэмаларында, толғауларында, лирикалық өлеңдерінде ақын халық поэзиясының жақсы үлгілерін дамыта түседі, ойлы сөздер, жана тенеулер қолданады. Оларды Мақанның шығармаларын оқып отырғанда айқын сезініміз, байқаймыз. Бұл күндері бүкіл халықты бостандық алғанына ақын қуанып, туған еліне шын жүректен баянды бақыт тілейді, елі үшін мақтанш сезімге бөленеді:

«Бүкіл өлдер бас қосып жиылғанда, Мүше болдық Біріккен ұйымға да. Қазақ жұртын бар өлем жатыр танып, Бұрын бізге бұл құрмет бұйырған ба?... Кезге түсіп шаңырағы тұрсын биік, Еңбек етіп мәпелел елі сүйіп.

Жас отауы қазақтың кең орда боп, Туыстарын шеттегі алысын жиып. Қанат жайып Алтайдан Атырауға, Таралсын кең Арқадан Алатауға. Бастарына баянды бақыт қонып, Сай-саласы бөленсін бақша-бауға» - деп дүние жүзіндегі барлық қазақтар бастарын қосып, бірігіп, іргелі ел болып, бақытты өмір сүруін тілейді.

Бұл мақалада ақынның творчествосына қысқаша ғана шолу жасауға талпындық. Негізі Мақанның өмір жолдарын, шығармашылық еңбектерін айта берсек, ол бір үлкен әңгіме ғой. Сондықтан да ақынның шығармаларымен ауылдарда, мектептерде, мәкемелерде оқырман қауымы таныстыра бергеніміз абзал.

Өлең жазуды Мақан 70-ке аяқ басқанда ма-шық етті. Міне содан бері өзінің еңбекқорлығының арқасында ол өнімді жазып келеді. Шығармалары жұрттың көңілінен шығып, жоғары бағаға ие болды. Бұл күндері сексеннің сегізіннен асқан Мақан әлі тың, жүрісі алдымыз, бойын көшеде түп-түзу ұстайтын ширақ қимылды көрікті ақсақал.

«Шықтым өрлет сексеннің сегізінге, Ризамын Құдайдың бергеніне. Қуғын-сүргін, азаптан тірі қалып, Ұрпақ өсіп, сонымнан ергеніне...» - дейді ақын өзінің тағдырына шүкіршілік етіп.

Алматының республикалық шет тілдер институтын бітірген Мақан кептеген жылдар бойы Көбетей ауылындағы орта мектепте шәкірттерге ағылшын, неміс тілдерінен дәріс берді, жас мұғалімдерге үлгілі ұлағатты ұстаз және тәлімгер болды. Мақанның оқытқан қаншама оқушылары қазір әр түрлі салаларда жемісті қызмет атқарып жүр, ал ұстаздық кәсібімен айналысып жүрген мұғалімдер де баршылық. Бұл да болса ұлағатты ұстаздың еңбегінің мәуелі жемісі.

Бұл күндері сексеннен асып отырған құрметті ақсақалымызға мықты денсаулық, ұзақ өмір, шығармашылық табыс, баянды бақыт тілейміз.

Дыбыс АХМЕТОВ, газеттің редакторы, Қазақстан Журналистер одағының мүшесі.

Мақан (Махмет) Темірұлы өзінің туған жері - Нұрасына, газет оқырмандарына, жыр сүйер қауымға өмірді көрген, қиын-қыстау кезеңдерінде мойымай асқан төзімділік көрсеткен дарынды ақын ретінде танылып отыр. Асылы ақындық құдырет берген айтулы қасиет, ол екінші бірінде бола бермейді.

Мақанның өлеңдері, аңыз-толғау мысалдары, поэмалары мен дастандарына дейін, әр жылдарда аудандық, облыстық газеттерде, Қазақстан жазушыларының әдеби-көркем, қоғамдық саяси, аймақтық «Сарыарқа» журналында жарияланды. Оның «Қилы көзендер», «Арман мен азап», «Қуан қазақ азаттық алғанына» деген кітаптары баспадан шықты. Махмет Темірұлы биыл Қазақстан Жазушылар Одағының мүшелігіне қабылданды. Бұл біздің аудан үшін бір ерекше оқиға. Осы бір айтулы қуанышымен Мақанды шын жүректен құттықтай отырып, оған зор денсаулық, ұзақ ғұмыр, үнемі сәттілік пен мол шығармашылық табыс тілейміз.

Оның жыр сүрлеуінде ешкіммен салыстыруға болмайтын өзінің қайталанбас іздері бар. Ақынның жыр өлемі кең, әрі жан-жақты. Негізі ойлы, сезімтал өлеңдер жаза білу, жалпы адам бойындағы ерекше қасиет. Солай болса, сөз жоқ, осынау ұлғайған жасқа дейін де онда ақындық қабілет болмаған деуге тіптен де келмейді. Текті жаратылысты осынау жанның бойындағы табиғи шабыты қысымшылықта булығып, бұғып қалғанын байқаймыз. Мақан жазасын өтеп елде бостандықта жүргенімен қауіпсіздік комитетінің өкілдері оның қыр сонынан қалмай, үнемі бақылап отырған. Сөйтіп жастық өмірі айдауда және бақылауда өтіп, дер шағында ештеңе өндіріп жаза алмағанына өкінеді.

«Өкінібеймін жастық дәурен кеткенге, Егделігім еркін келіп жеткенге. Өкінем-ау, айтқанменен не пайда, Уақытым тым құр пайдасыз өткенге,- дейді ақын осы жайында жан сезімін білдіріп.

2006 - ГОД ПУШКИНА В КАЗАХСТАНЕ

У книжной полки

Помногу раз произношу это слово - Пушкин! Пушкин, Пуш-кин, и вдруг мне подумалось: что эта фамилия могла бы просто говорить о том, что оно есть производное от пушки - боевого арсенала, вот и все. Но есть еще словосочетание: Александр Сергеевич Пушкин, и вот это у большинства людей во всем мире ассоциируется именно с великим русским поэтом А. С. Пушкиным. И когда звучат эти три магических слова, то перед нами - целый мир, жизнь во всем ее многообразии характеров, образов, чувств.

Подхожу к книжному шкафу, провожу рукой по тугим корешкам спрессованных мыслей, чувств, судеб, образов. На моей книжной полке не порядок: никакого строя и субординации - Виктор Гюго, Михаил Дудин, Антон Павлович Чехов, Сергей Есенин, Федор Михайлович Достоевский, Михаил Светлов, Максим Горький и т. д. А где же он? Да вот он в темно-коричневом переплете и соседствует с Новиковым-Прибоем (надо переставить хотя бы к Лескову). Наугад открываю первый том. Страница 318-я: *Фонтан любви, фонтан живой! Принес я в дар тебе две розы. Люблю немолчный говор твой И поэтические слезы...* Это - Пушкин - гармония, чувственность. А вот страница 578-я: это уже Пушкин - гражданин: *В академии наук Заседает князь Дундук. Говорят, не подобает Дундуку такая честь. Почему он заседает? Потому что есть чем сесть...* Как актуально и в наше время! Листаю книгу снова. Страница 653-я - это уже светлое, сказочное, беззаботное детство: *У Лукоморья дуб зеленый, Златая цепь на дубе том.*

И днем и ночью кот ученый Все ходит по цепи кругом... Как хорошо, что мое детство и детство моих сверстников прошло со сказками Пушкина. И мне жаль сегодняшних детей, сидящих у экранов телевизоров и «балдеющих» от кровожадных американских мультфильмов. Иногда нам задают вот такой вопрос: кто ваш любимый писатель, поэт? Вопрос не такой уж простой и ответ тоже. Да, я люблю Блока и его «Незнакомку», люблю Есенина и «Персидские мотивы», люблю Светлова и его «Итальянца», но эта любовь не затмит моего преклонения перед Пушкиным. Пушкин выше, объемнее. Да простят мне и поэты, и читатели вот за такую образность: они как матрешки вышли из самой крупной, именно она, т. е. он - Пушкин, определяет и лицо, и форму. Хорошая проза и поэзия были и до Пушкина, есть и будут после него, но при упоминании имени Александра Сергеевича Пушкина перед нами открываются ворота в царство Духовности.

С какого возраста мы осознаем, помним себя? В два, в два с половиной, в три года или позже... Конечно, это очень субъективно, индивидуально: кто-то из нас - чуть раньше, а кто-то чуть позже. И воспоминания наши как бы на грани бытия и небытия - на грани яви и сна. Вот в таком возрасте, наверное, я впервые и услышал это магическое слово - Пушкин! Мои старшие сестры, уже школьницы, делая друг другу взаимные упрёки, частенько говорили так: «А посуду кто мыть будет, Пушкин? Пол подметать кто должен, Пушкин?». На этого загадочного и таинственного для меня Пушкина ссылались во всем не только мои сестры, поэтому в детстве я боялся поэта, домового, лешего и... Пушкина. Я частенько мысленно создавал их образы. Нолю, укравшись одеялом с голубой, я представлял их себе. Мама мне говорила, что укрываться с головой вредно, а я ей отвечал, что боюсь Пушкина. А сестры умирали от смеха и частенько шантажировали меня Пушкиным. Я любил рассматривать в книгах сестер картинки. И вот однажды я листал книжку (как потом я уже узнал, это была «Родная речь»), а сестра Вера комментировала. «Это кто?». Сестра отвечала: «Толстой», но дядька этот был вовсе не толстый, а весь заросший бородой. «А это кто?» - «Горький». А я думал, откуда она знает, что горький, лизала его что ли? Я дальше листал книгу. На этот раз мужик был похож на нашего соседа татарина Гафура. Сестра, заглянув в книгу через мое плечо, сказала: «А это твой Пушкин». «Опять смеешься!» - закричал я и бросил книгу под стол. Но это был дей-

ствительно Пушкин. Наверное, с того дня я уже не боялся его.

Сестра с подружкой зубрили «Зимнее утро», проверяя друг друга по книжке, и часто записались, а я сидел на теплой лужанке и подсказывал им: «Навстречу северной Авроры...». Они удивленно переглядывались. У меня была хорошая память, и я выучивал их задания быстрее. Еще не умея читать, я назусть знал многие стихотворения Пушкина. Потом были школьные годы, и был Пушкин, которого я уже любил. Был «Дубровский», была «Капитанская дочка». Я не просто читал, проходил их - я жил ими, жил тем временем, теми чувствами. Я был то Владимиром Дубровским, то Петром Гриневым. И надо признаться, был влюблен то в Машу Троекурову, то в Машу Миронову. А вот Евгением Онегиным мне быть не хотелось. И в том заслуга Пушкина.

Сергей Есенин в свои последние дни писал: «В этой жизни умереть не ново, но и жить, конечно, не новей» и повесился. Пушкин ни в каком бы возрасте не повесился. Он жизнелюб, и многие поколения научил любить и ценить жизнь во всех ее проявлениях. Он мне всегда помогал выходить из кризиса. Вот и сейчас, как говорят, в зрелом возрасте, я стою у книжной полки с томиком Пушкина. Переверну еще раз страницы, что выпадет на этот раз? И так, страница 291: *В чужбине свято наблюдаю Родной обычной старини: На волю птичку выпускаю При светлом празднике весны. Я стал достоин утешенью; За что на Бога мне роптать? Когда хоть одному творенью Я мог свободу даровать.*

В. ТУЛЯКОВ.

КОНСУЛЬТИРУЕТ ВРАЧ

САХАРНЫЙ ДИАБЕТ - ОБ ЭТОМ НАДО ЗНАТЬ

14 ноября весь мир отметил день борьбы с диабетом. Каждую минуту на земле 6 человек погибает от сахарного диабета или связанных с ним осложнений. Эта цифра в три раза выше показателей, приведенных в предыдущих отчетах Всемирной организации здравоохранения.

В большинстве развивающихся стран, по крайней мере, 1 из 10 смертных случаев больных в возрасте 35-64 лет связан с диабетом, а в некоторых странах - это каждый пятый случай.

Диабет - заболевание, распространенность которого катастрофически растет во всем мире. В 2000 году всего был зарегистрирован 171 миллион человек, страдающих диабетом, по прогнозам, к началу 2030 года удвоится.

В Нур-Олжанском районе на сегодняшний день на учете состоит 191 больной сахарным диабетом. В течение года впервые выявленных больных было 31 человек, на конец 2005 года на учете состояло 183.

Сахарный диабет - заболевание, которое характеризуется повышением уровня сахара в крови. В норме сахар крови составляет 3,3-5,5 ммоль/л. Если не принимать меры, направленные на нормализацию уровня сахара в крови, постепенно нарушается функция всех органов и систем за счет изменения кровообращения. Поэтому сахарный диабет опасен своими осложнениями: слепотой, гангрой нижних конечностей с последующей их ампутацией, нарушением функции почек, поражаются крупные артерии, отсюда холодные ноги, потеря чувствительности, онемение стоп. Достаточно сказать, что инфаркт миокарда в среднем у больных сахарным диабетом в 3 раза, инсульт - в 2-3 раза, а риск ампутации - в 40 раз чаще, чем у людей, не страдающих диабетом.

Необходимо знать, что в 50% случаев сахарный диабет выявляется случайно во время медосмотра, обследования другого заболевания.

В группу риска (т. е. лица, у которых высока вероятность возникновения СД) входят все люди старше 45 лет, независимо от возраста - люди с ожирением, люди с высоким артериальным давлением, лица, имеющие в роду больных с диабетом, женщины, родившие ребенка с весом выше 4 кг.

Если Вы оказались в группе риска, это не повод для паники. Необходимо сдать анализ крови на сахар, если результат нормальный, то контролировать его необходимо ежегодно.

Основными методами профилактики сахарного диабета является борьба с избыточным весом, питание с низким содержанием сахара, соли, ограничением жирной пищи, необходимо отказаться наедаются на ночь, от употребления «здоровой» пищи (напитков типа «кола», еды быстрого приготовления), а также вести активный образ жизни.

Сохранять нормальный уровень сахара крови намного проще, чем в дальнейшем лечить его осложнения, приводящие к инвалидности, а порой и гибели людей. Ранняя диагностика, вовремя начатое лечение, регулярный контроль уровня сахара в крови - помогут избежать осложнений, значительно улучшить качество жизни.

Для больных сахарным диабетом Казахстана открыта горячая линия по телефону 8-000-8000-33 (звонок бесплатный, ежедневно, кроме выходных с 9.00-18.00 часов). Звоните. Спрашивайте. Получайте советы. И соблюдайте правила поведения, чем Вы поможете своему здоровью и продлите жизнь.

Ж. АБДРАХМАНОВА, врач-эндокринолог.